

Izhaja 1. in 16. vsacega meseca, in velja letos do konca decembra 2 gold., za 4 mesece 1 gold. Vredništvo je v Florijan-skih ulicah št. 44. Opravništvo je na Krakov-skem nasipu št. 10.

Ljudski Glas.

Inserati se po ceni sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirane pisma se ne sprejemajo.

Domače zadeve.

Velika slovesnost v Ljubljani.

Veliko svečanost na čast cesarskeje rodovini bo napravila kranjska dežela prihodnje leto dné 11. julija. Cesar sam je obljubil priti tisti čas v Ljubljano. To bo privabilo mnogo tujcev iz vseh krajev. Kmetje in kmetice iz raznih krajev Krajine se bodo cesarju predstavili v národnih nošah.

Za tržaško razstavo

se delajo velike priprave. Voznina na železnici bo tudi znižana. Toraj bi ta pot za Slovence ne bila tako draga, ako gostilnice ne bodo previsokih računov delale. V tem oziru slovenskim popotnikom priporočamo gostilnico našega rojaka J. Jerine na „piazza dogana“, ne daleč od kolodvora. Pri njemu se prav okusno in po ceni je in pije. Spalnic za goste sicer nema, pa jih bo našim rojakom že drugod po ceni preskrbel.

Tržno poročilo.

Letina se nam obeta srednja. V nekterih krajih je preveč deževalo. Na Češkem, Moravskem in Poljskem je pšenica lepa. Rež je na severu slabejši, ko na jugu. Ječmenu in ovsu je pa dež koristil, vendar je vsled deževja zrastle tudi mnogo plevla, tako da je pridelek le sreden. Koruza še dobro stoji, na južnem Štajerskem je prav lepa. Lan in konoplje lepo kažejo. Hmelj je trpel po mrazu in mokroti. Krompir se je popravil, ima pa mnogo plevla. Isto se dá o sladkorni pesi reči. Detelje in trave je le malo zrastle, mrve nikjer ne bo prav dosti. Vino še precej dobro kaže. O sadju prihajajo le slabe poročila. Na jugu bo dosti kostanja. Na Ogerskem je pšenica lepa, rež slabejši. Mrve bo tudi tam malo; žita še precej; vino lepo kaže. V mnogih krajih je toča pobila. Na Ruskem bo letina srednja.

Laneno olje angleško 36 do 37 gld. Petrolej na Dunaji 15-25 do 15-50, kupčija mlačna. Mast 69-50 gld. 100 kil. Sladkor najboljši na Dunaji 46 do 48 gld. 100 kil. Na Dunaji pšenica 12-70 do 13 gld., rež poljska 7-75 do 8, peštanska 8-90, slovaška 8-75 do 9-15. Ječmen 7-25. Koruza 8-10. Oves 7-70 do 8-60. Špirit v Berlinu 46 mark.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, koncem rožnika. Slabi so časi, potrebni so glasi! Mnogo zaželjeni „Ljudski Glas“! nisi si mogel primernejšega naslova dati. V resnici potrebujemo Slovenci en tak časnik, kakeršnega smo zdaj v štirih številkah prejeli. Koj na prvi pogled se je zasvetil pravi vir domoljuba in pravice, brez katere noben časnik napredovati ne more. Vsak začetek je težak, to je mnogo potrjena resnica. Najtežji začetek pa je za en časnik, tu je treba poguma, modrosti, učenosti, pred vsem pa denarja. Tedaj, pomagajmo vam slovenski trpini! kupci, obrtniki, posebno pa mi kmetovalci! Ker si se pa krstil „Ljudski Glas“, tedaj upij, kliči, prosi, posebno za nas kmetovalce, letos po vremenskih nezgodah poškodovane. Ne zadostuje, če nam država nekaj davkov odbrše; kaj bomo pa sejali, kaj jedli, kaj živini pokladali?

Ne pozabi pa tudi naših pridnih rokodelcev, ker toliko izurjenih rok stoji brez dela. Obrni se do premožnih kupčevalcev in podjetnikov, spodbudi jih k bolj živemu delovanju, da bo več zaslužka. Naj raztegnejo svojo kupčijo v Bosno in Srbijo, v Bolgarijo in Rumunijo, da bodo spečavali izdelke naših obrtnikov! Drugi narodi se kupoma valé v te kraje ter nam kupčijo in zaslužek tam doli jemljejo. Naši kupci in podjetniki pa se nikamor ne upajo, doma na kupu sedé ter se med sabo davijo in spodjedajo.

Oratar.

Odgovor vredništva. Vi ste kot priprost kmetovalec pošten namen našega lista precej razumeli, mnogi učeni gospodje pa ga ne morejo ali nečejo razumeti, ter nam nasproti delajo. Vi ste precej na pravo struno udarili, in prav veselilo nas bo, če nam večkrat kaj pišete; — ne da bi nam manjkalo gradiva, saj tega imamo še preveč, ampak zato, da ostanemo v zvezi z ljudstvom. Ker ste tako iskren prijatelj našega lista, prosimo vas tudi, da nam naberete v vaši okolici nekaj novih naročnikov, ker brez teh noben list obstati ne more. Vi ne verjamete, koliko imamo sovražnikov, eni so iz hudobije, ker nečejo, da bi kdo resnico razglasil, drugi iz nevošljivosti, za katero pač nemajo uzroka, ker mi še vedno v svojo izgubo delamo; zopet drugi se

bojé za svojo mogočnost, ktere jim pa nihče drugi ne jemlje, ko oni sami, ker za blagostanje ljudstva nič ne storé, temuč si le svoje lastne žepe krpajo. Po konci pa nas drži zaupanje v Boga in v pravičnost naše stvari, pa tudi nada, da bomo našli sčasoma med priprostimi, nepopačenimi ljudmi mnogo takih prijatljov, kakor ste vi. Na zdravje!

Od nemške meje, dné 10. junija. Kar so Slovaci za Ogrsko, Slovenci za Horvaško, to so vsaj deloma italijanski emigranti za Avstrijo sploh, kakor i za slovenske dežele posebej. Kateri kraj na Slovenskem pa še ni videl navadno rujavo opravljenih Furlanov, ki so ali gradili ceste, delali opeko ali pak zidali večje in manjše stavbe, se hranili s turšično „polento“ ter se na jesen s pticami vred podali z lepimi denarci v žepu domú? Ti delavci nam toraj prihajajo iz Italije, in sicer kakor kaže potni list: „andrá nell' Austria per lavoro“, — za delom, katerega pri nas, ker so varčni in marljivi, dostikrat še preveč najdejo, v tem ko so pričeli vže mnogi naši delavni ljudje misliti na — Ameriko. Vsaj pri nas se jih je nekaj že po vsem vdomačilo, ki niti domú več ne gredó, tak da so naši ljudje, zlasti ti, ki čujejo na imé „zidarji“, že v skrbeh, da je sčasoma ne bode več peči niti dimnika, ki ga ne bi Lahi zidali. To jim pa včasih tudi žene kri v glavo, dočim se nam čudno zdi, kako da more Furlanec po 1 gld. 20 kr. dnine dnevno zaslužiti, našinec pak se 70 do 80 kr. zadovoljiti, dasi tudi gledé ročnosti in vztrajnosti naši ljudje niso baš na slabem glasu. Žalostno za Slovence, ako je temu tudi drugje takó, da v zgodovini arhitekture ne zavzemamo skoro nobenega prostora, kajti po mojih mislih je obrt zidarstva eden sila važnih, ki ni za prezirati, kakor to kažejo dobri dohodki tujcev; toraj nemamo samo kot národ škodo, marveč tudi posamezniki so dosti prikrajšani, da s težkim naporom za nizko dnino laškim delavcem strežejo, sami pa še brez tega skoro le čakajo, da bi jih kedó najél. Mi sicer nismo nasprotni tem delavcem, pa milo se nam storí, da smo tudi v tej stroki le hlapci, in dolžnost kakor naloga združenih obrtniških krogov je: da delajo na tó, da se tudi v tej stroki na lastne noge postavimo, si z domačimi rojaki hiše zidamo, ter takó mnogo v to porabljenega zaslužka v domovini ohranimo, kazaje tem „emigrantom“, da smo to bili mi, ki si znamo pomagati sami povsod. Vsi Slovenci pa se morajo tudi zavezati, da bodo le domačim obrtnikom zaslužka dajali, kateri pa, zlasti sedaj raztreseni zidarji, bi naj napravili večje ali manjše zadruge, da bodo v stanu tudi res kaj prevzeti. To bo napredek!

S Pohorja, v začetku junija. Proti mali loteriji se je že v slov. listih toliko pisalo, da nam res

ne prekostaja, kaj novega o tem povedati. Vsi ti glasovi se strinjajo v tem, da je loterija, ki nima kake dobrodejne naprave za sabo, škodljiva naprava zlasti za nižje stanove, med katerimi se jih največ znajde, ki hočejo svojo srečo na številkah poskusiti, pa mnogi jo poskuša in čaka do smrti zastonj. Se vé da dobitki mičejo, pa zvedenci so izračunili, da je izplačanje dobitkov v primeri z dohodki prav neznatno, ter ob enem tirjali, naj bi presvitli cesar takšne naprave prepovedali. Tudi pri nas je nekaj strastnih loteristov; eden je svoje dni stavil celoletno za vsako srečkanje na pet števil po 5 gld. in zastavil vse svoje premoženje, pa kakor nalašč mu njegove številke, ko je zbog pomanjkanja denarja prvokrat staviti opustil, pridejo v obupno žalost in jezo. Drugi je tudi stavil dolge, dolge leta, pa menda nikdar nič zadel; zopet eden se mi je hvalil, da je eno zimo zastavil prej prihranjenih 20 gld. Koliko boljše bi toraj bilo, da bi ljudje te novce v hranilnico znosili, k čemur se bo mnogim lepa prilika ponudila sedaj, ko se hočejo ustanoviti poštne hranilnice, za katere se bo treba sedajnim poslancem državnega zbora zahvaliti. Tudi glavno banko so zlasti naši slovenski poslanci neki na pravem mestu potipali, v očeviden dokaz, da jim je blagor ljudstva vsekako le pri sreč. — Dá: Slava jim! Vsi Slovenci pa lahko razvidimo, kje imamo svoje prijatelje, v našincih, ali — kakor neki velé — v bahavih liberalcih!

Izpod Špika. — Gotovo je tista zloglasna obravnava, katera se je pretečeni teden pred celjskimi porotniki vršila, slehernega zavednega narodnjaka osupnila in nemilo dirnola. Temu nasproti pa si lahko mislimo, s kolikim veseljem je gledal zmagnosni protinárodní vojvoda dr. Schrey svoje celjske Löschnigge in Gröschnigge, Zieserle in Schmiderle, ki so ga poslušali, ubogali in poštenega človeka treščili v kazen!

Kar se prodaje kresijskega poslopja tiče, je sicer podžupan g. Fortuna zagotavljal, da je tudi on popravo ali prodajo tega poslopja nasvetoval; toda priča g. Laschan je potrdil, da je dr. Suppan kot predsednik vseh dotičnih odborov zares le prodajo priporočil, kar je bilo tudi iz dotičnih zapisnikov razvidno. Po tem takem niso bila tu nobena izmišljena ali popačena dejanja, pa tudi malovestna ali nesramno lažnjiva kakor je za „prijoljšek“ še „Sl. N.“ dodal. Le kar se nepoštene osebné dobičkarije tiče, se dr. Suppanu pri tem, ker ni iz vse te kupčije nič bilo, nič gotovega dokazati ne more; ali tega dopisnik tudi storil ni, ampak le to je trdil, da je g. S. pri tej velikanскеj kupčiji gotovo tudi sam sebi kako pošteno provizijo ali dobiček želel, kar pa menda vendar

ni tako strašansko pregrešno očitjanje, ker je dr. Schrey v svojem dolgem govoru sam na glas priznal, da se dandenes — nobena stvar zastoj ne stori. — Ni čuda torej, da je vsakega zavednega Slovenca ta znamenita obravnava in nezaslišano trda obsodba silno osupnila.

Vendar se temu ne smemo preveč čuditi, ker je znano, da falcijozna opozicija čedalje bolj pojema, ter vsled tega v nevolji in obupnosti počenja, kar ne gre, kakor tudi marsikatera žival, ki pojema, včasih nazadnje še najhujše brene. Upati je pa tudi kakor rečeno, da višje sodišče te obsodbe potrdilo ne bode, marveč vso to stvar z lepo poravnalo, zlasti ker je g. Leon uže prej tako ponižno in še prepunižno odpuščanja prosil, če je morda nehote kaj neresničnega tiskal.

Neka druga stvar pa je, ki nas je skoro bolj osupnila nego ta obsodba; namreč na novo razodeto nespodobno obnašanje „Sl. Naroda“ v tej afəri. Slovani res nismo za nobeno reč tako pripravi, ko za gristi in vjedati se med seboj. Ta grda lastnost naša bila je kriva propasti nekdanjega srbsko-bolgarskega carstva, kakor tudi nekdanje slavne poljske države. Ta isti strupeni črv ravno zdaj mogočno slovansko Rusijo kakor tudi malo Srbijo in Bolgarijo razjeda, in tudi pri nas nam očitno svoje ostudne roge kaže. — Kakor navadno vselej so tudi v Celji vsi nemčurji in Nemci izborna vkup držali v obrambo svojega dr. Šappana.

Mi Slovenci, ki se tako radi sinovi Slave imenujemo, se pa najrajši le drug družega izpodrivamo, izpodjedamo, brez vse potrebe celó neprašani — v svojo lastno sramoto izdajemo, ter smo s svojim bratom, če prav popolnoma v naš rog ne trobijo, sami še najhujši rablji, kakor se je tudi v tej afəri prav očitno pokazalo; in jaz stavim, da če bi kak plemenit celjski nemčur ne le z besedo proti gospodu Aleševcu zatulil: „Haut's ihm eine über's G'friess! ampak tudi v dejanji mu kako priveznil, bi se najbrže „Sl. N.“ še prav zadovoljno krohotal ali pa vsled tega še celó slovesno „Celjanos laudamus!“ zapel. O tužna domovina!

Obrtniške zadruge.

O tej zadevi piše g. poslanec Klun, ki se za obrtnike v državnem zboru še največ poteguje, v 68. št. „Slovenca“ sledeče:

Skoraj enake prošnje, kakor so jih nemška rokodelska društva nedavno podala knezu Bismarku in katerih smo omenjenali v „Slovenca“ št. 66, dohajala so glede nove obrtniške postave tudi našemu državnemu zboru, in obrtniški odsek si je na vso

moč prizadeval vstreči vsem, v teh peticijah razodetim željam.

Precej v 1. § nove postave dela se razloček med rokodelskimi in fabriškimi ali tovarnskimi obrtniki. Natančna omejitev med obema pa je nemogoča; silno težko je namreč določiti, kje da rokodelstvo jenja, in kje se fabrika in tovarna pričinja in ozirati se je treba na vse okoliščine, preden se to zamore razsoditi. Zato pa ni bilo mogoče te omejitve določiti v postavi, a ker se je obrtniškemu odseku vendar le zdela jako važna, da se ne bode mogel nihče pogojem rokodelskega obrtništva odtegniti pod izgovorom, da je tovarnar ali fabrikant, sprejela se je v 1. § določba, da v dvomu, ali se ima kako obrtništvo prištevati k fabrikam ali ne, minister kupčijstva z ministrom notranjih zadev to razsojuje, prej pa mora za njihovo mnenje vprašati tudi kupčijsko in obrtniško zbornico, pa dotično zadruge. S to določbo je, kolikor je bilo mogoče, pot zaprta vsem zvižacem in izgovorom.

Druga točka omenjenih prošenj zahteva vstavnitev obligatoričnih zadrug. Naša nova postava, kakor jo nasvetuje obrtniški odsek, vstreza tej zahtevi.

Po burjih razpravah in silnem nasprotovanji in ugovarjanju nemško-liberalnih ali levičarskih zastopnikov, ki so zahtevali svobodne zadruge, sklenila je konservativna večina obrtniškega odseka, da se morajo osnovati obligatorične zadruge in da vsakdo, ki ima v okraju take zadruge samostojno obrtnijo, že po samem nastopu postane ud dotične zadruge in mora spolnovati dolžnosti, ki so s tem združene. Potrebni stroški se imajo razdeliti na vse društvenike in načelniki imajo pravico jih iztirjevati po političnih gosposkah. Z mojstrom vred stopijo v zadruge tudi vsi pomočniki in rokodelski učenci, ki so pri njem v delu. In ako bi bilo v katerem kraju ene vrste rokodelcev premalo, da bi imeli lastno zadruge, zamorejo se z drugačnimi rokodelstvi svojega ali tudi več drugih okrajev združiti v skupno zadruge.

Te zadruge bodo imele imenitne pravice, pa tudi dolžnosti. Napravljati bodo smele pomočne posojilnice, skupne prodajalnice, skupne zaloge potrebnega blaga, skupno rabiti razne mašine i. t. d. In vladi se v posebni resoluciji priporoča, naj kolikor mogoče te razne naprave oprosti davka in pristojbin. Tudi bodo imele svoje lastne izbrane sodnije, ki bodo razsojevale prepire med mojstri in pomočniki in ki so se povsod prav dobro obnesle, kjer so dozdej že obstale. Zadrugi predstojniki bodo imeli tudi pravico, pri posebnih v pravilih naštetih prestopkih društvenike pokregati ali jim celo

naložiti denarne kazni do 10 gld. Skrb pa bodo morali imeti zadruga za vredjene razmere med mojstri in pomočniki, za prenočišča vnanjih pomočnikov, za pozvedenje dela prostim pomočnikom, za izučitev in poduk rokodelskih učencev, za bolne pomočnike z vstanovo posebnih bolniških blagajnic, za bolne učence i. t. d. Ni dvomiti, da bode vse to obrtništvo jako koristilo, ako bi se pa pokazala potreba, to ali uno še spremeniti, se bode to tem raje zgodilo, ker je sploh znano, da nobena reč in naprava na svetu ni popolnoma, in da se dostikrat še le po storjeni skušnji pokaže, je li kaj res dobro in koristno, ali pa morda slabo in škodljivo, kar se je prej morda sploh vsem zdelo primerno.

Obrtnijski odsek je bil tudi tega mnenja, da so take zadruga najprimernejša podlaga obrtniškimi zbornicam, in da naše sedanje kupčijske in obrtnijske zbornice slabo varujejo in oskrbujejo koristi obrtnijskega stanu. Pri vsaki priliki se je toraj v odseku povdarjala potreba posebnih obrtniških zbornic, ločenih od zbornic kupčijskih, in gotovo bi se bilo o tem tudi kaj sklenilo, ko ne bi bila vlada rekla, da že sama od sebe namerava državnemu zboru predložiti načrt postave, po kateri se imajo za obrtništvo osnovati lastne obrtnijske zbornice. Želje naših obrtnikov bodo toraj tudi v tem oziru uslišane.

Kakor nemški rokodelci, pritožujejo se tudi naši obrtniki zoper dosedanjo napravo, da se po posilnih delavnicah in kaznilnicah izdeljujejo razna rokodelska dela in s tem zaslužek jemlje obrtnikom, ki morajo plačevati razne davke, skrbeti za svoje družine i. t. d. Tudi v tej zadevi došlo je več peticij državnemu zboru, med njimi tudi iz mesta ljubljanskega, vendar pa se niso še obravnavale v obrtniškem odseku, ker se za zdaj še ni spremenil cesarski patent k obrtnijski postavi od 20. decembra 1859, ki v V. členu i) določuje, da za obrtnijska dela očitnih ljudomilnih naprav, učilnic, kaznovalnic ali pokorilnic ne velja obrtnijska postava, ampak da se bode ravnalo po posebnih za nje danih zapovedih. Ker bode pa odsek v prihodnji sesiji pretresal še druge, zdaj še ne spremenjene oddelke obrtnijske postave, bo gotovo prišel v razgovor tudi omenjeni patent in se bode glede dela po kaznilnicah kaj drugače določilo. Pritožbe zavoljo omenjenih del so tako splošne, da bode vlada morala v tem oziru kaj storiti in na drugačen način jetnikom preskrbeti dela in opravkov.

Nemški rokodelci prosijo, naj se dela po kaznilnicah opravljajo samo za državo, ne pa tudi za privatne ljudi, ali pa naj se izročs zadrugam, da ga bodo one naročevale in uživale dobiček, ki ga

imajo sicer njim na kvar posamezniki. Gotovo potrebuje država veliko reči, ki bi jih lahko izdelovali po kaznilnicah in pokorilnicah, vendar pa si ne drznemo trditi, naj se vsa ta dela izključljivo izročé kaznilnicam, ker bi tudi na ta način nekterim krajem odšel velik zaslužek. Sicer pa se ne manjka del, za ktere bi se prav lahko rabili jetniki in obsojenci, ne da bi bilo rokodelcem in obrtnikom v kvar ali škodo. Tudi tega nečemo zagovarjati, da bi zadruga naročevale delo po kaznilnicah in posilnih delavnicah. Treba je prej vedeti, bodo li zadruga imele toliko dela, da ga ne bodo mogle zmagovati z lastnimi delavci, ampak se obračati še kam drugam? Pri domačih naročilih bode to težko, pač pa, ako bodo dobivale mnogo ali pa večjih vnanjih naročil. Treba je toraj, da se prej ustanové nove zadruga, da se vdomačijo in vtrdijo, potem še le jim bode mogoče misliti na skupna večja podvzvetja, pri katerih bi se mogle morda ozirati tudi na pomoč kaznovalniških in pokorilniških delavcev. Ako bode pa njim samim primanjkovalo dela, kako bi ga zamogle dajati kaznovalnicam in posilnim delavnicam?

Nekaj o poljedelskih mašinah.

Mnogi kmetovalci in obrtniki hočejo, naj se kar vse državne meje zaprejo, da bodo potem svoje izdelke ložej prodali:

V nekoliki meri je že prav, da se naloži carina (colnina) na tuje izdelke in pridelke, da se bodo domačini ložej ubranili konkurenci tujih dežel. To se pa ne sme tako razumeti, kakor bi bil potem vsak napredek nepotreben. Ravno narobe; napredovati morajo obrtniki neprenehoma in se učiti, da svojih izdelkov ne bodo samo doma spečali, ampak sčasoma jih tudi lahko prodajali na tuje kraje; kmetovalci pa morajo tudi napredovati in se ravnati po nasvetih „Novic“, „Slov. Gospodarja“ in drugih kmetijskih listov, kateri vedno učé, kako je treba kmetu postopati, da bo več pridelal in pri tem še manj trpel in vse hitreje opravil.

Da se delo prej, natančneje in z manjšim trpljenjem stori, zato so iznajdene mašine ali stroji. V naprednih deželah so boljši gospodarji že vsi preskrbljeni s takimi mašinami. Tudi naš list hoče o takih mašinah večkrat spregovoriti. Za danes naj opišemo

ročno mlatilnico.

Ta mlatilnica se v malih letih sama spleča, ker tako dobro zmlati, da nič zrna ne pusti v klasji. Kazun tega pa se žito veliko hitreje in ceneje zmlati, kakor s cepcem. Paziti pa je treba, da se dobi dobro mlatilnico, ki rada teče in ni treba toliko

truda. Tako mlatilnico dva človeka lahko sučeta, in ni treba posebnega poduka za to, ker se tega vsak precej nauči. Rabljive so za vsakovrstno žito. Razun tistih dveh, ki gonita, morata pri mlatilnici biti še dva človeka: eden, da žito poklada v mašino, drugi pa, da slamo proč odrija. Za ta dva opravka so dobri tudi že nekoliko odraščeni otroci. V eni uri se lahko namlati 2 do 3 hektolitre žita.

Ročna mlatilnica sestoji iz hrastovega ali bukovnega stola; zgornji del je pa železen. Na eni strani je več zobatih koles za vrtenje mlatilnega poda, na drugi strani je pa veliko kolo za gonbo. Cela mašina tehta 250 do 280 kil.

Veče kmetije si napravljajo mlatilnice z železnim vlačivnikom, pred kterega vprežejo konja ali pa vola. Tako se še hitreje dela.

So tudi take mlatilnice, da jih s parom gonijo; pa te so le za velike grajšine, kakoršne se nahajajo na Češkem. Za naše kraje zadostuje ročna mlatilnica.

Zabavni del.

Kritike brez konca in kraja.

Pri nas Slovencih se je naredila grda razvada, da hoče že vsak kritizirati, nobeden pa nič novega ustvarjati. To se mora imenovati nesreča za našo književnost: kakor ni dobro, če je na stotine pisateljev, pa nobenega kritika, kakor je bilo za Janežiča, ravno tako je slabo ali še slabše, če skor nobeden nič ne dela, ampak vsi le kritizirajo, kakor je pri nas v navado prišlo, odkar je Stritar na pozorišče stopil. Pa če bi še znali kritizirati, kakor je Stritar znal, potem bi človek še potrpel; tako pa ljudje poprijemajo kritično pero v roke, ki niso za to ali pa še celó nobenega pojma nemajo o stvari, o ktorej hočejo pisati. Če se prikaže kako novo delo na dan, vsuje se nanj cela tropa kritikov, ta izgled posnemajo potem tudi golobradi mladenči in imajo pri tem svoj „gaudium“ ali dunajsko „hetz“, če „Narod“ ali pa „Zvon“ kterega prav „raztrgata.“ In kakošne so te kritike! Tako je zopet „Narod“ od 17. rožnika t. l. mene v „žehto“ vzela, ter me obdeluje na tako surov način, da se mora estetično izobraženemu človeku kar gnjusiti. Ali je to „humor“, ali je „kritika“, ali kaj? Kaj se hoče na take podlosti odgovoriti? Ali „Narod“ ne pomisli, da bo s takimi spisi ves estetični okus mlajšega zaroda pokvaril in zadušil v njem vsako boljše čutilo do uzvišenosti, kreposti in blagodušnosti? Ali je prav, da se poe-

zija, ki je blažilna, izobraževalna in uzvišena umetnost, tako po blatu valja in na smeh obrača? Ni li to največa frivolnost?

V „Edinosti“ št. 24 me zopet napada nek dopisnik iz Ilirske Bistrice, ker menda misli, da sem jaz v „Slovencu“ pisal tisto nepovoljno kritiko o Gregorčičevih pesmah. Pa v tem se moti. Jaz sem pisal v „Slovencu“ prvo kritiko o Gregorčičevih poezijah, in ta je bila menda dovolj laskava; saj rad pustim vsakemu svoje, ko bi le drugi tudi meni pustili, kar mi gre! Ko sem pa jaz od „Slovenca“ odstopil, je moj naslednik pri vredništvu mojo kritiko ovrigel, ter Gregorčiča kritiziral samo iz dogmatičnega stališča. To je se ve da napačno; kajti umetnost se mora kritizirati z umetnega stališča. Gotovo je obžalovanja vredno, da pesniki v svojih fantazijah zabredejo včasih na krive pota; bolj ko je duh mlad in razkošen, prej se mu bo to pripetilo; pa zavolj tega še ni slab pesnik z stališča umetnosti, kakor tudi Phidias ni bil slab umetnik zavolj tega, ker naše vere ni poznal in je delal paganske bogove iz kamna. Dotični kritik v „Slovencu“ bi bil lahko dostavil svoje verske pomislke, kritiko samo pa bi moral izpeljati z stališča umetnosti. Pa se ve da, kdor hoče pesnike in umetnike kritizirati, mora v umetnosti dobro podkovan biti, pri nas pa mislijo, da je vsak dober za kritika, tud tisti žitni trgovec v Trstu, ki je meni, ko sem govoril o poeziji, zarenčal: „Kaj bodo te neumnosti Oves, oves, altro che pesmice!“ Ta je tud poezijo z svojega stališča sodil, in to ravno se ne sme. Sicer sem pa tudi jaz tega mnenja, da umetnost ne sme razdirati našega krščanskega prepričanja, ker smo mi kristijani, morajo tudi naše umetne dela prešinjene biti z duhom krščanstva, in to se imenuje krščanska umetnost. Če se je Gregorčič v tem oziru pregrešil, kakor tudi jaz svoje dni, kar močno obžalujem, zavolj tega vendar še ni slab pesnik z umetniškega ozira; sicer bi morali tudi Schiller in Goethe in mnogi drugi pesniki slabi biti, kar pa ni res. Slabi so le z verskega stališča, ker so po svojih naturalističnih in panteističnih nazorih mnogo nevere in pohujšanja zatrosili med svoje ljudstva.

Isti dopisnik iz Ilirske Bistrice tudi moje pesmi presoja z verskega stališča. Pa ravno tista pesem, ki jo navaja, ni prav nič pohujšljiva, ker ravno predstavlja človeka, ki je silno nesrečen, ker je zgubil luč svete vere, in zato jo vnovič išče. Ta kritik me toraj še razumel ni, in to je vendar prvi pogoj, če hoče kdo koga kritizirati! Zato pa še enkrat pravim: učite se prej, učite, tisti, ki hočete kritizirati! Ali je to kaka kritika, če isti dopisnik

pravi, da je v mojih pesmih dosti „neumnosti in blodnje?“ To se mora dokazati, kje in kaj in zakaj je „blodnja“. Zabavljanje in surovo zmirjanje ni nobena kritika. Sicer pa prosim enkrat za mir, ker list ni za to ustanovljen, da bi moral vedno nezrelim kritikom odgovarjati, ampak za ljudski blagor.

F. H.

Dva lenuha.

Dva postopača sta skupaj potovala. Ni jima bilo mar za nobeno delo, toraj sta le pohajala od hiše do hiše in beračila. Ker sta pa bila čvrsta in zdrava korenjaka, se jima je le redko kje posrečilo kaj vjeti. Necega dne se vsedeta na loki pod drevesa. Bilo je leto, drevesa so razprostirala široko senco in lahni vetrič ju hladil. Pa pravi eden: „Dobro bi bilo, tukaj ležati, da bi se le človeku jesti tako ne ljubilo, toda želodec se krči in upije za hrano, a od kod jo vzeti? Veš kaj, tovariš, tam iz dimnika one-le hiše se kadí, gotovo kuhajo južino, toraj pojdi, morda dobodeš kaj za ukrotenje gladú.“

Toda drugi lenuh veliki noče iti, če prav mu je veljala prislovica: jedel bi kot riba, da bi le ne bilo treba repa namakati. Zato je prvi, videvši, da s tovarišem ne bo nič, vstal sam in šel v hišo. Vnide, toda tú ni nikogar, a tam na ognjišči stoji velika skleda štrukljev in vrč s zmetki. Pri pogledu na to se mu kar sline pocedé. Nedolgo pomišljaje vzame skledo in vrč, ter nese oboje pod drevje. Tudi tovariš se je nad to prikaznično silno zavzel. Pa je jel posegati s živo energijo po štrukljih, a oni, ki jih je donesl pravi: „Čuj brate! jaz sem prinesel, pa ker so me tam močno prosili, naj bi ne odnesel tudi sklede in vrča, toraj ti dovolim jesti samo, ako odneseš posode nazaj in se za dar lepo zahvališ“

Temu se je lenuh vdal, na kar sta tudi počela jesti in pojedla ves obed, če tudi je bil za več ljudi pripravljen. A poglejmo, kaj se med tem v hiši godi. Gospodinja odstavivši štruklje in zmetke, je šla klicati delavce k južini. Dojdejo, a jedi ni nikjer. Iščejo, iščejo, a zastonj, oboje je zginilo kakor kafra. Je li to copernija ali kaj? moli gospodinja, v tem ko pride postopač, ter oddá skledo in vrč in se za južino dostojno zahvaljuje. „A tukaj, si kradljivec, lenuh“, zakričé vsi, „delati se ti ne ljubi, pa kradeš jedi ljudem, ki težko delajo. Počakaj, dobil boš toliko, da boš pomnil ruski mesec.“ Zastonj jim došlec tolmači, da tega ni storil on, marveč le njegov tovariš. Pomoglo ni nič, ker hlapci ga položé na klop, pa mu jih petdeset prav zasoljenih naštejejo. Kričal je in vpil — zastonj. Potem mu še pomagajo skozi vrata.

Čez nekaj časa najde tovariša in mu pové, da je pela palica. Ta, kakor bi tega ne obžaloval, le še pravi, da se je to po pomoti zgodilo. „Tako pač tako“, pravi uni, „pa škoda samo, da se niso zmotili na tvoji koži, marveč na moji“ Domislil si je, da ga je sam cenjeni družje spravil v to blato, kar pa prvemu ni dal vedeti, marveč je le pomišljjal, kakó bi mu to lepo vrnil.

Potovala sta zopet dalje neke dneve skupaj in na palice pozabila. V tem dojdeta k cesti obdani z okusnim mladim sadičjem; na bližnji tablici bil je napis: „Za vsako navlaščno poškodovanje drevesec se našteje poškodovalcu pet in dvajset palic; a kdor pa zločinca objavi, dobode pet tolarjev nagrade.“

Pohajalca čitata enkrat, dvakrat. Dobro bi bilo dobiti pet tolarjev, pa kdo bo vzel ná-se palice? Nagovarjata eden drugega, da naposled reče óni, ki jih je sprejel za obed: „Prijatelj, čuj! jaz sem jih vlovil petdeset po nedolžnem, toraj bi ti moral sprejeti sedaj teh pet in dvajset; dobiš pa še zato štiri tolarje, v tem ko se jaz zadovoljim z enim samim.“

Rečeno, odobreno. Urno je toraj oblomil prvi dvoje drevesec, na kar ga drugi pograbi in odvede k nadzorniku, ter navaja, kakor da bi ga niti ne poznal, marveč ga le po naključji vjel pri škodi. Zapišejo zločin ta v zapisnik in kmalo je sprejel tožnik pet tolarjev, dočim so drugega položili na klop in mu odmerjeno število prav žarkih naložili.

Prestavši kazen je šel iskat tovariša, da bi dobil obečane novce. Čudil se je, da ga ni mogel nikjer najti. Kliče ga ná vse strani, ter povprašuje za njim vse memogredoče ljudi. V tem ide memo neki resnobni gospod, kateremu je potem vso stvar do podrobnega izpovedal, nič hudega se nadjoč. A skupil je slabo, kajti ta je bil eden od viših cestnih nadzornikov. Vkazal ga je prijeti, ter naštetí za goljufijo še drugih pet in dvajset palic in dati naposled v oster zapor. Nič več pa ni srečal v življenji svojega tovariša.

Naj toraj vsak pošteno dela in se ne vdaja lenobi, goljufiji, kajti postopača zadene vedno le sramota in nečast.

Drobtinice.

— (Spominice.) Danes je 120 let (1762), kar je cesarica Marija Terezija prve banknote (papirnati denar) med ljudi dala. Istega dne l. 1816 pa se je ustanovila avstrijska narodna banka.

Tudi je ravno danes 46 let, kar je v Kranji prvi človek za kolero zbolel. Istega dne 1834 se

je vnelo na Gorenjskem več gojzdov, ter so z velikanskim plamenom goreli, kar je dalo posebno po noči krasno-grozen, pa žalosten pogled.

Sto devet in devetdeset let pa je že (1683), kar je šla prva procesija k svetemu Roku v Dravlje, v zahvalo za to, da je ponehala grozna kuga, ki je v tistih časih toliko ljudi podavila.

— (Vendar enkrat en list, ki je vsem strankam všeč.) Če je vse res, kar ljudje o našem listu govoré, potem je podkupljen: 1.) od social-demokratov, 2.) od duhovščine, 3.) od vlade, 4.) od g. Regalija, 5.) od Nemcev, 6.) od dr. Mošéta. Iz tega sledi, da smo mi veliki umetniki, ker pregovor pravi, da se še dvema gospodoma ne dá ob enem služiti, mi pa ustrezamo ob enem šestim gospodarjem. Nadalje pa iz tega tudi sledi, da imamo denarja na cente, ker od vseh strani podporo dobivamo. Mi pa s tem še nismo zadovoljni, ter se bomo za pomoč obrnili še: 7.) do kneza Bismarka, 8.) do ruskega cesarja, 9.) do papeža, 10.) do judov, 11.) do turškega sultana, 12.) do kralja havajskih otokov, 13.) do vladarja Culu-Kafrov, in 14.) do kralja Matjaža. Če še od vseh teh dobimo pričakovano podporo, potem bomo „Narodni dom“ na naše stroške zidali.

— (Iz šole.) Učitelj: „Povej mi, Janez, kaj vidiš, če v vodo pogledaš?“

Janez: „Vodo.“

Učitelj: „Povej ti, Jurček, kaj vidiš, če v vodo pogledaš?“

Jurček: „Vodo.“

Učitelj: „In kaj ti, Martinček?“

Martinček: „Vodo.“

Učitelj: „Vi ste vsi osli! Povej ti, Matevž, kaj vidiš, če v vodo pogledaš?“

Matevž: „Ribe.“

Učitelj: „Dobro. Kaj pa v zraku?“

Matevž: „Tice.“

Učitelj: „Kaj pa vidiš, če tukaj po šoli pogledaš?“

Matevž: „Same osle.“

— (Koliko nese užitninski davek.) V celi Avstriji nese užitninski davek skor 110 milijonov. Od teh pride na našo polovico 93, na Ogersko pa le 17 milijonov. Dunaj plača 11 milijonov, Praga 1.475.000, Gradec 867.000, Trst 860.000, Brno 483.000, Krakovo 458.000, Levov 280.000, Linc 169.000, Ljubljana pa 151.000 gld. užitninskega davka (daca). Ljubljana daje skor tretjino vse kranjske dežele, ravno tako Gradec za Štajersko. Na Dunaji pride za vino 1.300.000, za pivo 2.500.000 gld., drugo za meso, moko, sočivje, sadje i. t. d.

— (Dodatki k „Olikanemu Slovencu.“) Ako se človeka pozdravi, pa se on ne zahvali, je to neotesano, kar je večinoma že znano. Ravno

tako to, če se človeka ogovori, pa on ne dá odgovora. Mnogim Slovencem pa še ni znano, da je tudi to proti lepi šegi, ako kdo na pismo ne dá nobenega odgovora. Olikan človek je dolžan, na vsako pismo takoj odgovoriti. Kajti če odpošiljatelju ni bilo žal za čas in za marko, ko je pisal, tudi adresatu ne sme biti žal za čas in za marko.

— (Bolezen med raki.) Vsled neke kužne bolezni so na Nemškem vsi raki poginili in je kupčija z njimi čisto prestala. Tudi pri nas jih ni dobiti na trgu.

— (Kakor včeraj, tako danes.) Na nekem mestnem vrtu je bila vojaška godba. Pride kmet z bisago, ter hoče not iti. Tisti pa, ki je ustopnino pobiral, nek doktorski sluga, ga ustavi rekoč: „Oče, tukaj ne smete not, in to iz treh uzrokov: prvič bi morali plačati 30 kr. ustopnine; drugič igra ta godba na „note“, in tega vi ne zastopite; tretjič pa se ne spodobi, da bi kmet s bisago med takimi gospodi sedel.“ Kmet si to zapomni in gré godrnjaje po svojih potih naprej.

Drugi dan priteče isti sluga za njim in ga pokliče: „Oče, počakajte, pridite h gospodu doktorju, da boste „taksnote“ plačali.“ Kmet pa se odreže: „Kakor včeraj, tako danes. Na „note“ jaz nič ne zastopim, kakor ste včeraj rekli, toraj tudi „taksnote“ ne poznam. Tudi bi se ne spodobilo, ko bi kmet s bisago pred take gospode hodil, kakor je vaš doktor. Le povejte, da nič ne plačam.“ Se non é vero, e ben trovato.

Naše prijatle na deželi

prosimo, zahvaljujoči se za dosedajno podporo, naj nam gredó s tem na roko, da bodo takim, ki se želé naročiti, pa so od pošte preveč oddaljeni ali so sploh s pisavo okorni, spisali dopisnice do nas in pa denarne nakaznice, katere naj pošiljajo na opravništvo na Krakovskem nasipu, katero je v soglasji z vredništvom pripravljeno, naročnikom tudi v osebnih zadevah brez vsakega plačila svete ali poročila dajati, v kolikor mu bo mogoče, ker je lista namen, ljudstvu koristiti. Inerate (naznanila o kupčijah) sprejema tudi opravnik in solastnik „Lj. Glasu“

Ferko Suhadobnik,

Krakovski nasip, št. 10.

Listnica vredništva. Gosp. Petek, trgovec v Veliki Nedolji: Vaš list prejeli, ter prosimo za ponujeno podporo. — Gospod L. v Ljubljani: Je izvrstno, pa za danes prepozno; pride prihodnjič. — Gosp. Sch v Kropi: Obljubljenega dopisa še nismo prejeli. — Gosp. S. L. v S. O žganjarski kugi je res potrebno pisati. Žalibog še danes ni bilo prostora. Č. g. T., župnik v Košani: Lepa hvala za vaše vošilo. Z listom boste gotovo zadovoljni. Č. g. D., župnik v Č.: Je bilo nekoliko preojstro. Zarad one zadeve nismo mogli ustreči, ker nam trgovci v Pragi niso nič znani. — Gosp. P. R. v T. Taki nam nič ne škodujejo, saj imamo naročnike v najviših krogih.

Vekoslav Korsika

v Ljubljani.

Glavna kupčija: na
Poljanah št. 12.

Vrtnarstvo, izdelovanje šopkov in
vencev,
prodaja rož in semenov.

Podružnica:
v poštnih ulicah št. 6.

Udano podpisani se zahvaljuje vsem svojim dosedanjim p. n. naročnikom za do zdaj skazano mu zaupanje in se priporoča za prihodnje naročila. Šopki in vence se izdelujejo po ceni in po najnovejši obliki. Tudi se dobivajo pri meni vsakovrstni trakovi k vencem, svilnati in na pol svilnati, vse po ceni.

Na razpolaganje imam dalje frišnih semen vsake vrste.

Naročila se natančno in hitro izvršujejo; unanjim naročnikom se pošilja proti poštnemu povzetju. Naroči se pa lahko v glavni zalogi, ali pa v podružnici v Sellenburgovih ulicah.

Tudi sprejemem učenca, ki mora biti od dobrih staršev, kakih 14 do 16 let star, in mora znati slovenski in nemški jezik v besedi in pisavi.

Za obilno naročila se priporoča s spoštovanjem

Vekoslav Korsika.

Schupmarke.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem 1 steklenica 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine. 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuščaje in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradjivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji člo-, večkega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želođu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr. jeden zavoj s 6. škatljami 1 gold. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila z dežele izvrše se takoj
v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani.

Poljedelske mašine,

kakor:

ročne mlatilnice, vlačivnike, škoporeznice, reporeznice, presejalnike za plevelj, maline za čiščenje žita, za tursico lušiti, vpogibljive brane za mahovni svet, orale, trombe za vodnjake, za gnojnico, i. t. d., vse najboljše sestave, v velikej zalogi pri

Joh. J. Winkler-ji

v Ljubljani,

kupčija z železnino pred Križanki.

Narisi (podobe) od raznovrstnih mašin in ceniki se po pošti lahko dobivajo.

Andrej Bovčan,

stolar v Gradaščinih ulicah št. 22,

izdeljuje mnogovrstne

stole,

kakor: vrtno, politirane z dilco, slamnato in ro-raste; tudi gotiške stole, vse po najboljši ceni; prevzame nadalje popraviljanje in cenó računa.